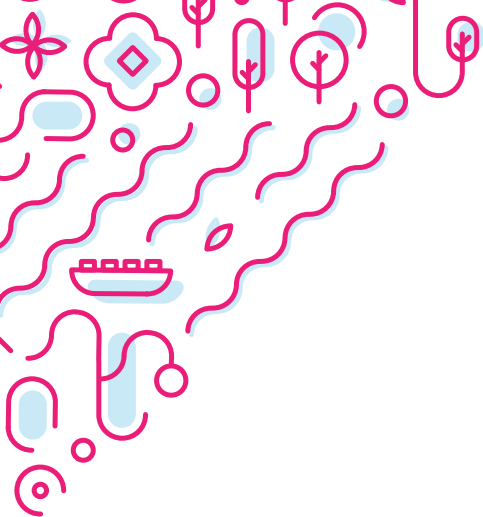

NUORILLE

Tietoa opintonsa päättävälle nuorille
Utajärven palveluista

Sisällys

Opiskelu.....	2
Asuminen.....	2
Henkilötodistus.....	3
Pankkitili.....	3
Verkkopankin tunnukset ja vahva tunnistautuminen	3
Työelämä.....	4
Töiden hakeminen.....	4
CV eli ansioluettelo.....	4
Työhakemus.....	4
Työhaastattelu.....	6
Lukion jälkeen.....	6
TE-toimistoon työnhakijaksi ilmoittautuminen	6
Nuoren työllistymistä edistävä monialaisen tuen yhteispalvelu	7
Toimeentulotuen hakeminen	7
Palkkatukityö	7
Työkokeilu	8
Ammattiin valmistumisen jälkeen	8
Asevelvollisuus.....	8
Oma hyvinvointi ja jaksaminen.....	9
Tärkeitä nettisivustoja ja yhteystietoja	9

Opiskelu

Kelan etuuksista tietoa [Opiskelijat - kela.fi](https://opiskelijat-kela.fi).

Huomioithan, että opiskelijan on huolehdittava elämiseen liittyvistä kuluista opintotuella, joka pitää sisällään sekä opintorahan että lainan osuuden. Muita etuuksia ei ole mahdollista saada, kun on päätoiminen opiskelija. Vanhempien tulot saattavat vaikuttaa opintotuen suuruuteen, mikäli asut opiskeluiden aikana kotona. Jos asut opiskeluiden aikana omassa asunnossa, tulee sinun hakea opiskelijan [asumislisää](#).

Korkeakouluopiskelijat maksavat Kelalle lisäksi pakollisen terveydenhoitomaksun 36,50/lukukausi. Jos suoritat korkeakoulututkintosi määräajassa, Kela voi maksaa osan opintolainastasi.

Kelalla on tarjolla paljon erilaisia tukimuotoja silloin kun opinnot takkuavat. Niistä saat lisää tietoa Kelasta tai [etsivältä nuorisotyöntekijältä](#).

Asuminen

Asuntoa voi hakea joko yksityisiltä vuokranantajilta tai kunnalta. Utajärven kunnan vuokra-asunnoista löytyy tietoa [Vuokra-asunnot ja palvelut - Utajärven kunta](#).

Vuokranantaja haluaa pääsääntöisesti aina vuokravakuuden, joka useimmiten vastaa yhden tai kahden kuukauden vuokraa. Vuokravakuus on maksettava vuokralaisen itse. Kelalta voi hakea vuokravakuutta, mikäli muutto toiselle paikkakunnalle johtuu ammattiin johtavasta opiskelusta tai työstä. Lisäksi, jos et ole opiskelija, voit hakea asumiseen yleistä asumistukea Kelalta. Lisätietoa löytyy [Asumistuki](#) | [Henkilöasiakkaat](#) | [Kela](#)

Jos asunnon vuokraa yhdessä kaverin kanssa, on huomioitava, että kummallakin on oltava oma vuokrasopimus. Kumpikin hakee silloin omat etuudet ja tuet itselleen.

Vuokran lisäksi asukkaan on maksettava vesi, sähkö ja vakuutus. Vuokranantaja yleensä edellyttää kotivakuutusta ja osalla vakuutusyhtiöitä on tarjouksia ja etuja opiskelijoille ja nuorille vakuutuksiin. Sähkösojimus tehdään sähköyhtiön kautta ja hinnoissa voi olla eroja.

Muuttoilmoitus on tehtävä, kun muuttaa. Sen voi tehdä etukäteen, mutta se on tehtävä viikon sisällä muuttopäivästä. Muuttoilmoituksen voi tehdä netissä [Muuttoilmoitus – Tee muuttoilmoitus Digi- ja väestötietovirastolle sekä Postille](#).

Asumiseen liittyviin kysymyksiin löytyy tietoa ja apua muun muassa netistä [Asumisen ABC](#) | [Nuorisoasuntoliitto ry \(nal.fi\)](#).

Muut asiat itsenäisesti asuessa

Henkilötodistus

Jokaisella on oltava henkilötodistus, joko henkilökortti tai passi. Henkilökortin ja passin voit tilata verkossa tai käymällä poliisin lupapalvelussa. Lupapalveluun on varattava etukäteen aika. Lisätietoa henkilökortin hakemisesta löytyy Poliisin sivulta [Hae henkilökorttia - lue ohjeet hakemiseen - Poliisi](#). Passin hakemiseen lisätietoa löytyy [Hae passia - passin hakemisen vaiheet ja tarvittavat liitteet - Poliisi](#).

Useimmat palvelut edellyttävät henkilöllisyyden todistamista. Esimerkiksi pankkitilin avaaminen tai verkkopankkitunnusten tai maksukortin saaminen edellyttää henkilötodistusta. Ajokortti ei ole virallinen henkilötodistus, vain poliisiviranomaisen myöntämä passi tai henkilökortti ovat virallisia asiakirjoja henkilöiden todentamiseen.

Tiukassa taloudellisessa tilanteessa on mahdollista hakea Kelalta toimeentulotukea ja siinä maksusitoumusta henkilökorttia varten. Täysi-ikäinen nuori hakee toimeentulotukea omalla hakemuksellaan, alaikäisen nuoren kohdalla huoltajan on haettava toimeentulotukea. Toimeentulotuen hakemisen henkilökorttia varten voi mainita hakemuksen lisätietoja-kohdassa.

Pankkitili

Oma pankkitili on tarpeen, kun nuori alkaa saamaan omia tuloja. Kyseessä voi olla opintotuki, palkkatulo tai jokin muu etuus. Tili avataan pankissa ja tilanteessa pitää todistaa oma henkilöllisyys. Alaikäiselle nuorelle tilin avaamiseen tarvitsee huoltajilta suostumuksen ja huoltajien on oltava avaamassa tiliä. Huoltajat voivat avata lapselleen tilin myös verkkopankissa sähköisesti.

Verkkopankin tunnukset ja vahva tunnistautuminen

Verkkopankkitunnukset ovat edellytys useimpien asioiden hoitamiseksi. Verkkopankkitunnuksilla käytössäsi on vahva tunnistautuminen, jota edellyttävät esimerkiksi Opintopolku, Kela, työllisyyspalvelut ja terveysasioiden hoitaminen esimerkiksi Kanta.fi-palvelussa. Alaikäisen verkkopankkitunnuksia hakevat huoltajat sähköisesti oman pankin sivuilta.

Työelämä

Töiden hakeminen

Töitä voi hakea esimerkiksi erilaisilta nettisivuilta, kuten [Avoimet työpaikat - Henkilöasiakkaat - Työmarkkinatori](#). Lisäksi on olemassa erilaisia työnvälitysyrityksiä, joille voi ilmoittautua työnhakijaksi.

Yrityksiin voi ottaa suoraan yhteyttä soittamalla tai käymällä paikan päällä. Joihinkin yrityksiin on mahdollista myös lähettää avoin hakemus työstä. Yhteyttä ottaessa kannattaa miettiä, miksi haluaisi kyseiseen yritykseen töihin ja millaista osaamista itsellä on, jota sitä voi yritykselle mainostaa.

Utajärvellä toimivat yritykset löytyvät yritysrekisteristä [Utajärven Yritysrekisteri \(utajarvi.fi\)](http://utajarvi.fi).

CV eli ansioluettelo

Ansioluetteloon löytyy netistä ilmaisia malleja. CV voi olla hyvin pelkistetty tai sitten tyylitelty ja tehty esimerkiksi Canvan avulla, josta löytyy valmiita ilmaisia pohjia. Päivitä ja pidä Cv ajantasalla.

Työhakemus

Työhakemuksessa on tärkeää huomioida, että sen kohdistaa haettavaan työpaikkaan. Netistä löytyy pohjia työhakemuksen tekemiseen. Työhakemuksessa on käytävä ilmi oma osaaminen ja omat vahvuudet haettavaan työpaikkaan. Useilla yrityksillä on käytössä työnhakemiseen portaaleja, joihin kirjoitetaan työnantajan edellyttämät tiedot ja työkokemus eikä erillistä hakemusta ole tarpeen kirjoittaa. Usein hakemusteksti kuitenkin on kirjoitettava sille varattuun kohtaan, esimerkiksi kunnat käyttävät KuntaRekryä, johon kirjaudutaan ja voi tehdä valmiiksi oman profiilin. Alla on yksi malli perinteisestä työhakemuksesta ja vinkkejä, mitä asioita hakemuksessa on huomioitava.

Etunimi Sukunimi

TYÖHAKEMUS

Postiosoite

Postinumero ja postitoimipaikka

Puhelinnumero

Sähköposti

Yrityksen nimi

Henkilö jolle hakemus on osoitettu

Osoite

Viittaus (Mistä kuult avoimesta työpaikasta, esim. "Viitaten ilmoitukseenne paikallislehdessä")

OTSIKKO (Haettava virka / toimi / työtehtävä)

Kerro ensimmäisessä kappaleessa miksi haet kyseiseen työpaikkaan ja miksi olisit oikea henkilö siihen. On tärkeää herättää työnantajan kiinnostus jo ensimmäisessä kappaleessa. Korosta siis kiinnostustasi juuri kyseiseen työpaikkaan ja miksi sinut kannattaisi palkata (mitä hyötyä sinusta on yritykselle).

Tuo toisessa kappaleessa esiin taustasi ja osaamisesi. Tarkoitus on tuoda ilmi pätevyytesi haettavaan työpaikkaan. Mitä alan työkokemusta ja koulutusta sinulla on? Pyri vastaamaan ilmoituksessa esitettyihin vaatimuksiin ja toiveisiin ja miten sinä täytät ne.

Kolmannessa kappaleessa voit kertoa muista hyvistä ominaisuuksistasi työntekijänä ja hieman itsestäsi ja luonteestasi. Tuo esille ominaisuuksia ja luonteenpiirteitä joista on hyötyä haettavassa työpaikassa. Muista että hyvä työhakemus on aina räätälöity ilmoituksen mukaan.

Lopetuskappaleessa pohjustat jatkoa työnhakuprosessissa. Ilmoita halukkuutesi tulla työhaastatteluun. Tässä voit myös esittää palkkatoiveesi mikäli sellaisen esittämistä on pyydetty.

Ystävällisin terveisin

(Allekirjoitus)

Oma nimi

LIITTEET

Ansioluettelo

Työhaastattelu

Työhaastattelua varten on hyvä miettiä valmiiksi omia vahvuuksia. Niitä voi kysellä myös läheisiltä. Lisäksi kannattaa miettiä esimerkkejä, joilla kertoo omista vahvuuksista ja omasta osaamisestaan.

Työhaastatteluun on hyvä valmistautua tutustumalla mahdollisuuksien mukaan etukäteen yritykseen esimerkiksi nettisivujen avulla. Työhaastattelussa kannattaa kysyä myös, jos jokin asia mietityttää tai jokin työtehtävän osa on epäselvä. [Mitkä ovat vahvuutesi? Näin vastaat työhaastattelussa - Duunitori](#) auttaa miettimään omia vahvuuksia.

Useimmiten työhaastattelussa työnantaja halua nähdä myös aikaisemmat työtodistukset, opiskelutodistukset ja muut kurssitodistukset, joilla on merkitystä työnhakemiseen. Kannattaa säilyttää kaikki todistukset siististi yhdessä paikassa, josta ne löytyvät helposti ja on helppo ottaa mukaan. Mikäli todistuksia katoaa tai tuhoutuu, oppilaitoksilla sekä työnantajilla on velvollisuus antaa uusi todistus. Työnantajalta voi pyytää työtodistuksen 10 vuoden sisällä työsuhteen päättymisestä, jos ei ole saanut työtodistusta tai sen on kadonnut.

Lukion jälkeen

Lukion jälkeen useimmat hakevat opiskelemaan ammattikorkeakouluun tai yliopistoon. Myös ammattioppilaitoksissa on tutkintolinjoja ylioppilaille/lukion suorittaneille. Aina tulevaisuuden suunnitelmat eivät ole selviä tai opiskelupaikkaa ei saa heti lukion jälkeen. Silloin on olemassa muita vaihtoehtoja. Seuraavassa on kerrottu muutamia huomioitavia asioita.

TE-toimistoon työnhakijaksi ilmoittautuminen

Mikäli jatko-opiskelupaikkaa ei löydy eikä ole töitä, on hyvä ilmoittautua heti lukion päätyttyä työnhakijaksi TE-toimistoon. Työnhakijaksi kannattaa ilmoittautua heti opintojen päätyttyä, jos ei ole kesätoissa. Työhaun voimassaolo on edellytys muille etuuksille. [Työmarkkinatorin](#) sivuilta löytyy oma asiointi, johon kirjaudutaan verkkopankkitunnuksilla. Ilmoittautumista tehdessä on huomioitava, että palvelu edellyttää muutaman päivän sisällä palvelutarpeen arvioinnin tekemistä palvelussa ja tehtävien kuitaamista. Virkailijan kanssa yhdessä laaditaan työllistymissuunnitelma, jossa sovitaan toteutettavista tehtävistä.

[Alle 25-vuotiaan työttömyysturva - Työttömyysturva - Työmarkkinatori](#)

Nuoren työllistymistä edistävä monialaisen tuen yhteispalvelu

Jos et ole varma siitä mikä palvelu tai etuus sinulle kuuluisi, on kunnassa tarjolla nuorille oma monialaisen tuen yhteispalvelu.

Yhteispalvelu on viranomaisten ja muiden toimijoiden alle 30-vuotiaille nuorille tarjoamaa helposti saavutettavaa monialaista neuvontaa, ohjausta ja palveluita, joiden tarkoituksena on edistää nuorten opiskelumahdollisuuksia, työllistymistä, toimintavalmiuksia ja hyvinvointia. Yhteispalvelu voi olla esimerkiksi palveluohjausta, urasuunnittelua, työnhaun ohjausta, elämän- ja arjenhallinnan neuvontaa, fyysisen ja psyykkisen hyvinvoinnin tukemista, osaamisen kehittämistä ja koulutusmahdollisuuksista tiedottamista, osallisuuden tukemista, sekä toimeentulon ja asumisen neuvontaa.

Yhteyshenkilö toimii palveluntarpeen tunnistamisessa yhteistyössä kunnassa sovitun monialaisen verkoston kanssa.

Yhteyshenkilö: etsivä nuorisotyöntekijä Katja Holappa p. 050 5644084

osoitteessa Asematie 2, Utajärvi

Toimeentulotuen hakeminen

Mikäli töitä ei löydy heti lukion päätyttyä eikä ole opiskelupaikkaa, on mahdollista hakea Kelan perustoimeentulotukea. Sitä voi hakea jokainen täysi-ikäinen, jolla ei ole muita tuloja, kuten palkkatuloa, opintotukea, kuntoutustukea tai vastaavia. Myös vanhempien luona asuessa täysi-ikäinen voi hakea toimeentulotukea itselleen. Toimeentulotukea haettaessa on toimitettava tiliotteet omasta tilistä. Jos tilillä on säästöjä, Kela ei myönnä toimeentulotukea. Vanhempien tulotietoja tai tilitietoja ei ole tarpeen toimittaa. Avoliitossa asuvilla molempien tulot vaikuttavat myönnettävään toimeentulotukeen. Toimeentulotuki haetaan Kelan asiointipalvelussa verkossa ja siellä on myös mahdollisuus toimittaa liitteet, kuten tiliotteet. Jos hakija asuu vuokralla omassa asunnossa, myös sähkölaskut huomioidaan menoina. Kaikilta huomioidaan myös terveydenhuoltokulut sekä reseptilääkkeet menoina, näistä on toimitettava kuitit tai laskut Kelalle. Lisätietoa [Toimeentulotuki - kela.fi](http://Toimeentulotuki-kela.fi)

Palkkatukityö

Lukion jälkeen ei ole pääsääntöisesti mahdollisuutta saada työttömyysetuuksia ennen kuin on hankkinut työkokemusta. Työnantajilla on mahdollisuus palkata myös nuoria palkkatukitöihin, jolloin on työsuhteessa, työstä maksetaan palkkaa ja se kartuttaa oikeutta työttömyysetuuksiin. Palkkatukea harkitaan aina tapauskohtaisesti, ensisijaisesti nuoria ohjataan hakeutumaan opiskelemaan tai hakemaan töitä suoraan yrityksistä ja muilta työnantajilta. Palkkatukioikeudesta päättää työllisyysvirkailija ja sitä haettaessa on oltava työttömänä työnhakijana työllisyyspalveluissa. Lisätietoa antaa työllisyyskoordinaattori Janne Vanninen-Vaattovaara, jonka kautta myös palkkatukipaikkojen selvittäminen on mahdollista. Palkkatukityöhön haettaessa työnantaja haastattelee hakijaa. Lisätietoja saa myös etsivältä nuorisotyöntekijältä, joka voi toimia linkkinä työllisyyskoordinaattoriin. Lisätietoja löytyy myös Työmarkkinatorin sivuilta [Palkkatuki - Lisätietoa palveluista - Työmarkkinatori](#)

Työkokeilu

Nuoren työttömän työnhakijan on mahdollista tehdä työkokeiluja erilaisiin työpaikkoihin. Työkokeilun pituus on 1-6 kuukautta yhdessä paikassa. Työkokeiluun hakeudutaan työllisyyskoordinaattorin avulla ja tuella. Työkokeilua varten on oltava työnhakijana TE-toimistossa. Työkokeilu voi olla yrityksessä, kunnassa tai yhdistyksessä. Etuutena on työttömyysetuus. Työllisyyskoordinaattorin/etsivän nuorisotyöntekijän kautta saa lisätietoa. Myös TE-toimiston sivuilta löytyy asiasta lisätietoa [Työkokeilu - Lisätietoa palveluista - Työmarkkinatori](#)

Ammattiin valmistumisen jälkeen

Onnea, sinulla on nyt ammatti!

Jos töitä ei heti löydy, kannattaa sinun ilmoittautua työnhakijaksi heti valmistumisesi jälkeen. Työnhakijaksi ilmoittaudutaan Työmarkkinatorin Asiointi-osion kautta. Saat yhteyden Utajärven kunnan omavalmentajiin jättämällä Asiointiin yhteydenottopyynnön.

Muista ilmoittautua heti työttömyyden ensimmäisenä päivänä, sillä mahdollinen työttömyysetuus maksetaan vain ilmoittautumispäivästä alkaen. Jos sinulla ei ole aiempaa työhistoriaa, työttömyysetuutesi on [Kelan työmarkkinatuki](#).

Jos olet aiemmin sopinut työllisyyspalveluiden kanssa työnhakuun liittyvistä tapaamisista, palveluista tai tehtävistä, hoida ne sovitusti määräaikaan mennessä, jotta työttömyysturvaasi ei tule katkoksia. Käytettävissäsi on myös palkkatukityö ja työkokeilu, sovi näistä oman työllisyysvirkailijasi kanssa.

Ilmoita kaikista muutoksista tilanteessasi (työllistyminen, opintosuunnitelmat, yhteystietojen muutos jne.) sähköisesti Työmarkkinatorin Asiointi-osiossa.

Asevelvollisuus

Asevelvollisuuden suorittamisesta tulee tieto Puolustusvoimilta, joka on toimittanut kutsunnoissa palvelukseen astumisesta tiedon. Asevelvollinen hakee Kelalta sotilasavustusta. Avustuksen hakeminen noin kuukausi ennen asevelvollisuuden alkamista Kelan asiointipalvelun kautta. Lisätietoja löytyy Kelan sivulta [Asevelvolliset - kela.fi](#).

Muista yhteishaku myös armeijan aikana, jos sinulla ei ole tutkintoa! Se on jatkossa edellytyksenä työmarkkinatuen saamiseksi.

Oma hyvinvointi ja jaksaminen

Omasta hyvinvoinnistaan on tärkeä huolehtia riippumatta siitä, millainen elämäntilanne on. Etenkin muutoksien keskellä pitäisi löytää aikaa itsestään huolehtimiselle. Arjen perusasioita hyvinvoinnille ovat monipuolinen ruoka, riittävästi lepoa ja liikkumista. Joskus kuitenkin arki voi tuntua raskaalle, omat ajatukset ovat solmussa eikä oikein tiedä, mitä tekisi ja kenen kanssa juttelisi. Tunne voi olla epämääräistä huonoa oloa, jota ei oikein osaa kuvailla. Silloin on hyvä ottaa yhteyttä ja jutella. Yhteyttä voi ottaa joko omaan terveyskeskukseen ja pyytää keskusteluaikaa sairaanhoitajalle, psykiatriselle sairaanhoitajalle tai terveydenhoitajalle. Jos tuntuu, ettei oikein tiedä, mihin ottaisi yhteyttä, voi neuvoa kysyä etsivältä nuorisotyöntekijältä. Sinun on aina mahdollisuus ottaa yhteyttä myös nimettömänä. Lisäksi netissä on useita erilaisia sivustoja, joilta löytyy chatteja ja muita keinoja ottaa yhteyttä. Esimerkiksi [Zekki | Miten sulla menee?](#) -sivustolla voit tehdä kyselyn anonyyminä omasta elämäntilanteesta ja saat ohjeita, mihin voisit olla yhteydessä. Voit myös jutella [Sekasin247 | Sekasin-chat // sekasin247.fi](#) Sekasin chatissa, jossa voi keskustella mistä vain asioista.

Lisää linkkejä ja tietoa löytyy esimerkiksi [Mistä apua? | Nuortenlinkki](#) -sivustolta.

Tärkeitä nettisivustoja ja yhteystietoja

www.kela.fi

www.tyomarkkinatori.fi

www.utajarvi.fi

www.pohde.fi

www.yhteysetsivaan.fi

www.posti.fi

www.nal.fi

www.zekki.fi

www.opintopolku.fi

www.duunitori.fi

www.nuortenlinkki.fi

www.sekasin247.fi

Utajärven kunnan etsivä nuorisotyöntekijä Katja Holappa puh. 050 564 4084
katja.holappa@utajarvi.fi

Utajärven kunnan työllisyyskoordinaattori Janne Vanninen-Vaattovaara puh. 050 568 0620
janne.vanninen-vaattovaara@utajarvi.fi

Työllisyysasiantuntijat

Esther Jopasin puh. 040 514 9102

Niina Krapu puh. 040 546 7526